

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XVII. Flamma fumo proxima

urn:nbn:de:bsz:31-101049

FLAMMA FVMO PROXIMA.
XVII.

LVCRET. *S*ed fugitare decet simulacra, & pabula amoris
LIB. 6. *S*abstergere sibi, atque alio convertere mentem.

OVID. *S*ic, nisi vitaris quidquid revocabit amorem,
*F*lamma recandescit qua modo nulla fuit.

PLVTARCH. *A*mor quamquam discedit aut tempore aut ratione victus, non
tamen penitus relinquit animam remanetque in ea vestigium
veluti silvæ exusta aut fumantis.

Vlam

Vlam eerst gheweken, haest weer ontsteken.

DE vlam vvas eens gebluscht die in my plach te vvoelē,
 Ick voelde, met vermaec, mijn eersten brant vercoelen,
 Al vvatte over bleef vvas maer een cleyne vonck,
 Soo dat mijn vvelich hert van enckel vreuchde spronck:
 't Gheviel eer langhen tijt dat ick het vier ghenaeete,
 My dacht, ten vvas gheen noot, soo icket niet en raecte;
 Dus stont ick maer en keeck, en noch eer ick vertrac,
 Een vlam viel uyt de vlam die mijnen rooc ontstac.

Flamma, fumo proxima.

Q*uisquis es, antiqui remove monumenta caloris,
 A regno Domina qui modo liber abis.
 Vera nec ora vide, moveat nec imago salivam;
 Nec digitis gemmas, quas tulit illa, gere.
 Vulnus erit, leviter modo tacta sit, agra cicatrix,
 Ardorem revocat fomitis iceta silex:
 Fax extincta recens trahit, ah! trahit eminus ignem,
 Et redit in flammam, quod vapor ante fuit.*

Flambeau qui fume, tost se rallume.

AS tu esteint l'amour? ne fay tant la bravade,
 Sa flame, a ton flambeau jectant comme un œillade,
 (En cas que seulement l'approches tant soit peu)
 D'un traict non apperceu te mettra tout en feu.

N 2

Eens

Eens ghebrant, haest ghevlamt.

HOe licht ontsteect een licht dat eens te voren brande,
 Die eens is licht gevveest raect licht in nieuwve schāde;
 Een doove kool ontvonct als sy maer vier en rijct,
 De tintel vvort tot vier door al dat vier ghelijckt.
 Hoe licht vervalte de mensch tot alle quade streken
 Die van een slim ghebreck eerst onlancx is ghevveken!
 Een die sich vvaghen derf, eer dat hy recht ghenas,
 Gheraect licht in het vvuyl, daer hy te voren vvas.

De facili natura recurrit.

A*Vsa vapore levi tremulis alludere flammis
 Fax extincta, novo protinus igne calet:
 Pieris fomes sua lumina reddit alumnis,
 Vix bene scintillam cum dedit ic̄ta filix.
 In veterem flecti quam cerea corda figuram!
 Crimen in antiquum pectora sponte fluunt:
 Dum veteris scintilla mali modo parva supersit,
 Semper ad ingenium mens malefana redit.*

En vertu novice, rechet bien tost en vice.

SI tu viens de chasser le vice de ton ame,
 SO ne t'approche pas a ta vielle flame;
 Car bien que t'estre esteint te semble ce flambeau,
 En l'approchant du feu, il brusle de nouveau,

DE

Legem olim ab Atheniensibus latam
 fuisse in nautas, qui Athenis salami-
 nam transmitterent, memorie proditum
 est. Eâ cautum erat, ut ei, qui semel infæ-
 liciter navigasset, tamquam naufragio
 insami, navigatio in posterum interdice-
 retur. Et quidem ejus plebisciti ratio in-
 ter alias, hæc dari solet: Homines quàm
 facillimè in eundem impingere lapidem,
 ac in antiquum redire: cum plerumque,
 ex regulâ juris, qui semel malus, semper
 præsumatur malus in eodem genere deli-
 cti. Id ob unicum lapsum Atheniensibus
 si ita visum decernere; quid de ijs tan-
 dem statuendum erit, qui crebrâ vitio-
 rum repetitione consuetudinem peccandi
 contraxisse, & peccata in naturam trans-
 tulisse videri possunt? tales (tametsi ali-
 quando per intervalla melioris frugis
 spem de sese præbere videantur) non le-
 vi de causâ in bonorum numerum trans-
 scribendos censent oculatiores. Remanet
 plerumque concussio aliqua, etiam post
 febrim. Mare post tempestatem etiam
 dum ea agitur, qui diu in vinculis fue-
 runt, etiam soluti claudicant. Vitiis diu
 assueti, etiam cum ea deserunt, quadam
 retinent vestigia, ac in eadem facile re-
 sidunt.

Daer zijn voormaels in Grieken-landt se-
 kere keuren gheweest, over de veersche-
 pen tusschen Athenen en salamyn, mede bren-
 ghende dat alle schippers, die eenmael bevon-
 den wierden hun schip omgheseylt te hebben,
 dadelijck souden vervallen zijn uyt het schip-
 pers gilde, ende de vryheden van dien. In ghe-
 valle de Atheniensers een eenighe misgrepe
 soo hooghe hebben opghenomen, wat sullen
 wy ghevoelen van de gene, die door menich-
 vuldighe feylen, als een ghewoonte van quaet
 doen hebben aen-ghenomen? Voorwaer
 schoon de sulcke by horten somwylen eenighe
 teyckenen van beterschap schynen te toonen,
 soo en machmen op de selve evenwel niet
 staen. De zee oock dan als den storm al op-
 houdt, blijft evenwel swalpende en dynende.
 Men ghevoelt noch al wat huyveringhe na de
 kortse. Die langhe in banden gheseten hebben,
 hincken veeltijds oock los ghelaten zijnde.
 Menschen die eenighe slimme ghebreken eens
 hebben aenghehanghen, schoon sy haer oude
 rancken verlaten, selden isset datse niet eeni-
 ghe overblijffels daer van en behouden, waer
 door sy lichtelijck tot haer vorighe parten ko-
 men te vervallen.

*Een beest met kunste tam ghemaect;
 En dient niet al te veel gheraect;
 Want schoon het nu al dwyct, en swijgt,
 Wanneer 't zijn oude parten krijght,
 Soo isset weer al even fel,
 En quetst zijn eyghen meester wel.
 Die goet van quaet wort metter vaerz,
 Vervalt licht tot zijn ouden aert.*

IUVENAL.

. . . . *Ad mores natura recurres.
 Damnatos, fixa & mutari nescia.*
 Paal. in L. si unus, verf. Pactus, ff. de Pact,
Res de facili redit ad suam naturam.

N 3

ESAI.

*De glimmende wiecke en sal hy
niet uyblusschen.*

DE ziel heeft menichmael haer eerste licht verloren,
Sy leyt als sonder glans, en niet ghelijc te voren,
'Tis maer een damp alleen, die als een reycken gheeft
Dat noch in eenich deel haer eerste vvesen leeft,
Maer als vvy 'thelder licht van Godes vvoort genaken
Soo vvort de rooc een vlam, de geest begint te vvaken;
Hoe groot is dijne gunst ontrent de menschen, Heer,
De vvieck die maer en rooçt en bluftje nimmermeer.

Dum spiras, spera.

D*Vm mihi fax tenuem vix spargit in aëra fumum,
Fax, decor ille mei pectoris, alma fides;
Ad verbi, Pater alme, tui jubar ora reflecto,
Eque tuâ supplex lumina luce peto:
Sponte tui nobis venit obvia flamma favoris,
Flamma, vel extinctas docta ciere faces.
Quanta tua in miseros clementia, Reçtor Olympi,
Qui moribunda novâ lumina luce beas!*

MATTH. 5. 6.

*Bien heureux sont ceux qui ont faim & soif de
justice: car ils seront rassasiés.*

Bien que la chair ait faiçt a ma foy grande bresche,
Tu n'esteins pas, mon Dieu, la my-esteinte mesche,
Quant je regarde a toy, mon já debil flambeau
S'esclaircit derechef d'un lustre tout nouveau.

DVM

Cum vita nostra decursus continuam
 peccatorum seriem pra se ferat, nihil
 miseris solatii restare, facile colligimus,
 nisi Deus quispiam nobis adsit, cui vita
 continua benevolentia scaturigine placide
 decurrat. Talis autem in omni rerum na-
 tura solus tu, mitissime Iesu, cuius ani-
 mum ab omni asperitate alienum quoties
 intueor, toties extra spem positus sperare
 tamen audeo. Moysen miracula edidisse le-
 gimus, sed Aegyptum affixisse: Eliam,
 sed caelum clausisse: Eliseum, sed belluas
 in pueros evocasse: Petrum, sed homines
 morte multasse: Paulum, sed Elyma vi-
 sum ademisse. Tu vero, qui mel merum,
 aut piscium multitudinem in retia egisti,
 ut cibus largior homini suppetere; aut
 aquam in vinum mutasti, ut potus libe-
 rior sufficeret: Tu motum paralyticis, vi-
 sum cecis, sermonem mutis, sanitatem
 agrotis, munditiam leprosis, mentem sa-
 nam demoniacis, vitam mortuis reddidi-
 sti: In nullum tu durus nisi in ventos, sed
 quia in homines dari: nisi forte in fi-
 cum, sed quia fructum non ferret: nisi
 forte in discipulos, sed cum pœnas cogita-
 rent. Licet ergo conscientia, peccatorum
 mole, ingruat, nunquam me desperatio ad
 laqueum, semper penitentia ad Christum
 evocabit.

NAdemael ons gheheele leven niet anders
 en is, als een ghefreckte keten van alder-
 ley sonden: soo hebben wy billicklijcken te
 dencken, dat voor ons gheen troost voor han-
 den en is, ten zy wy eenich Goddelijck wesen
 opsporen, wiens gheest in teghendeel niet an-
 ders en zy als gheheel ghenade en goedertie-
 rentheydt. Ende nadien sulcx by dy alleene te
 viaden is, Heere Iesu, soo willen wy op dy al-
 leene hopen, oock dan, als wy buyten hope
 zjn. Want siet! niet en is by dy oyt ghedaen,
 of gheseydt, als tot voordeel der menschen.
 Moyses heeft (tis wel waer) wonder-wercken
 ghedaen, maer Aegypten ghepleecht, Elias,
 maer den hemel ghesloten, Eliseum, maer kin-
 deren doen verflinden, Petrus, maer menschen
 ghedoodt, Paulus, maer Elymam met blind-
 heydt gheslaghen. Maer du, Heere Iesu, hebft
 dyne wonderdaden als van melck en honich
 doen overvloeyen: Hier hebby, menichte van
 visschen inde netten besloten, tot volheydt van
 spijs: daer, water in wijn verandert, tot over-
 vloet van dranck, De gheraecte hebby bewe-
 ginghe, de blinde het ghesichte, de stomme de
 sprake, de siecke ghesondtheydt, de melaetsche
 reynicheyt, de besetene goede sinnen, de doode
 tleven gheschoncken. Over al zydy dan goe-
 dertieren gheweest, nergens straf, behalven
 teghens de winden, maer om dat die straf wa-
 ren teghens de menschen. Behalven teghens
 den vyghenboom, maer om dat die de men-
 schen gheen vrucht en gaf: behalvens teghens
 uwe jongheren, maer om dat die de menschen
 wilden straffen. Niemandt is dan uwe vyandt,
 als die vyant is van de menschen. Mits welcken,
 hoe groot mijn misdaden zijn, soo en sal my
 noyt de wanhope totten bast, maer altijd de
 hope tot Christum affeyden.

ESA. 9.

Habitantibus in regione umbrae mor-
 tis, lux orta est.

BERN. SERM. 7.

Si insurgant adversum me praelia, si

mundus se viat, si fremat malignus, si
 ipsa caro adversus spiritum concupiscat,
 in te sperabo, tu arundinem quassatam
 non franges.

VT